

ΛΙΓΗ ΝΤΡΟΠΗ κ. ΕΡΝΤΟΓΑΝ! ΑΠΟ ΠΟΙΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΑΤΕ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ; ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ;!

Γράφει ο Πέτρος Π. Γρουμπός, Ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η Αγία Σοφία πριν την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453).

Εμμένει στις προκλητικές δηλώσεις του ο πρόεδρος της Τουρκίας ο οποίος κατά τη διάρκεια ομιλίας του σε μαθητές ιερατικών σχολών ανέφερε ότι η Τουρκία “απελευθέρωσε” την Αγία Σοφία. Μήπως πρέπει να μάθει καλύτερα την Ιστορία και τους διεθνείς κανόνες της παγκόσμιας ειρηνικής συμβίωσης των κρατών; Καταρχάς απελευθερώνεις κάτι που εσύ το έκτισες, το είχες για αιώνες, το συντηρούσες, το πρόσεχες σαν κόρη οφθαλμού και κάποτε «κάποιοι βάρβαροι» σου το πήραν-κατέλαβαν ή και έκλεψαν με τη βία. Να δούμε λοιπόν την ιστορία της Αγίας Σοφίας όπως είναι καταγεγραμμένη από την ΟΥΝΕΣΚΟ και δεν χωράει καμία αμφισβήτηση (εκτός από σας κ. Ερντογάν, που ξέρετε να παραχαράσσεται την Ιστορία).

Μετά τα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου 330 μ.Χ., η ανέγερση ενός ναού αφιερωμένου στη Σοφία του Θεού υπήρξε τμήμα ενός ευρύτερου προγράμματος οικοδόμησης γύρω από το Μέγα Παλάτι. Το 324 μ.Χ. ο Μέγας Κωνσταντίνος ξεκινά το χτίσιμο της Αγίας του Θεού Σοφίας ενώ το 360 μ.Χ. ο Κωνσταντίνος Β΄ ολοκληρώνει το χτίσιμο του

ναού και κάνει τα εγκαινία του μαζί με το ναό της Αγίας Ειρήνης και αποτέλούσε τον κύριο καθεδρικό ναό της πρωτεύουσας και έδρα του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης μέχρι που εγκαινιάσθηκε η Αγία Σοφία το 360 μ.Χ.. Το 404-405 μ.Χ. ο Θεοδόσιος Β΄ προχωρά σε σημαντικές βελτιώσεις στην κατασκευή του ναού και τον αναδεικνύει σε θρησκευτικό κέντρο προσκύνησης για όλους τους χριστιανούς της εποχής εκείνης. Το 532 μ.Χ. υπήρξε ολοκληρωτική καταστροφή του πρώτου ναού στη Στάση του Νίκα. Αμέσως μετά το τέλος της Στάσης του Νίκα, που άφησε πίσω της πολλά ερείπια, ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός Α΄, δρομολόγησε την ανέγερση της Αγίας Σοφίας. Ως αρχιτέκτονες του ναού όρισε δύο από τους κορυφαίους Μικρασιάτες γεωμέτρους της εποχής, τον Ανθέμιο από τις Τράλλεις και τον Ισίδωρο από τη Μίλητο (μήπως τους βαπτίσετε και αυτούς Τούρκους;). Ο αυτοκράτορας ήθελε ο ναός να αντικατοπτρίζει το μεγαλείο της πόλης στην οποία ήταν χτισμένος. Ο ναός αφιερώθηκε στην Σοφία του Θεού, όμως έχει περισσότερο ταυτιστεί με την Παναγία. Λέγεται πως για την κατασκευή του χρειάστηκαν 320 κεντηνάρια χρυσού, τα οποία υπολογίζονται να είχαν κόστος γύρω στα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ! Επίσης, δούλευαν ακατάπαυστα 10.000 τεχνίτες, επί 6 χρόνια. Την εποχή του Ιουστινιανού, η Αγία Σοφία είχε χίλιους (1000) κληρικούς. Ο ναός αποτέλεσε σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και υπήρξε ο σημαντικότερος ναός της Ορθόδοξης εκκλησίας.

Στο προαύλιο του ναού λέγεται πως υπήρχε κρήνη, στην οποία ανεγράφετο η καρκινική φράση: «ΝΙΨΟΝΑΝΟΜΗΜΑΤΑΜΗΜΟΝΑΝΟΨΙΝ» (νίψον ανομήματα μη μόναν όψιν, δηλ. ξέπλυνε τις αμαρτίες σου και όχι μόνο το πρόσωπό σου). Η φράση αυτή, αν αναγνωσθεί ανάποδα (από δεξιά προς τα αριστερά) αποδίδει τις ίδιες λέξεις και επομένως και το αυτό νόημα.

Το 558 μ.Χ. κατάρρευση του τρούλου του ναού, ο οποίος ήταν αρκετά χαμηλός. Ανακατασκευή του μέσα πέντε (5) χρόνια από τον Ισίδωρο Β΄. Το 989 μ.Χ. υπήρξε και δεύτερη κατάρρευση του τρούλου που ανακατασκευάσθει από τον Αρμένιο Tradt. Με τη 4η σταυροφορία των Δυτικών για να ελευθερώσουν τους Άγιους από τους προγόνους σου κατακτητές, το 1204 κατελήφθη η Κωνσταντινούπολη και η Αγία Σοφία μετετράπη από τους Δυτικούς σε Ρωμαιοκαθολικό ναό. Πρέπει να γνωρίζετε όμως όπως μας

διδάσκει η Ιστορία, η οποία δεν κάνει ποτέ λάθος, ο κατακτητής δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα ότι έχει κατακτήσει με τη βία και δεν ήταν δικό του δημιούργημα. Έτσι έγινε και με την Κωνσταντινούπολη και τη Αγία Σοφία. Ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος, Βυζαντινός αυτοκράτορας, Ελληνικής καταγωγής, το 1261μ.Χ. ανέκτησε την Κωνσταντινούπολη και επανέφερε την ορθόδοξη λατρεία στην Αγία Σοφία. Δηλαδή η Αγία Σοφία δεν ήταν ορθόδοξη για μόνο 57 χρόνια. Παρέμεινε ορθόδοξη εκκλησία μέχρι το 1453 μ.Χ. που μετετράπη σε ισλαμικό τέμενος μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς. Δηλαδή η Αγία Σοφία ήταν σε Ελληνικά χέρια για περίπου 1100 χρόνια. Από το 1453 μέχρι το 1920 ήταν στα χέρια των Οθωμανών ακριβώς 467 χρόνια. Με τις συνθήκες των Παρισίου και Σεβρών το 1920 η Αγία Σοφία δεν ανήκει σε κανένα και μόνο με τη συνθήκη της Λωζάνης τον Ιούλιο του 2023 επανήλθε στο νέο συσταθέν κράτος της Τουρκίας. Το 1935 η Αγία Σοφία μετατρέπεται σε Μουσείο από τον Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ. Στις 6 Δεκεμβρίου του 1985, η UNESCO, ανακήρυξε την Αγία Σοφία ως Μνημείο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Η Αγία Σοφία κατά την περίοδο των Σταυροφοριών και της Οθωμανικής κατοχής υπέστη τεράστιες ζημιές, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της άλωσης από τους Φράγκους. Επιπλέον, κατά την περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας πραγματοποιήθηκαν στο ναό σημαντικές καταστροφές, καθώς αβεστώθηκαν οι ποιο πολλές τοιχογραφίες. Ο ναός με την σπουδαία αρχιτεκτονική του αποτέλεσε πρότυπο για την κατασκευή διαφόρων τεμενών, ανάμεσα στα οποία βρίσκεται και το Μπλε Τζαμί που είναι ακριβώς απέναντι από την Αγία Σοφία.

Όμως πρόσφατα, την απόφαση αυτή της UNESCO επέλεξε να αψηφήσει το Συμβούλιο Επικρατείας της Τουρκίας, δίνοντας την δυνατότητα μετατροπής του μεγάλου αυτού συμβόλου της ορθόδοξης πίστης, σε λατρευτικό χώρο του Ισλαμισμού. Με την σύμφωνη γνώμη του Τούρκου Προέδρου, Ταγίπ Ερντογάν, στις 10 Ιουλίου του 2020 η Αγία Σοφία, που μέχρι τότε λειτουργούσε αμιγώς ως μουσείο, έγινε και επισήμως τζαμί, με την πρώτη μουσουλμανική προσευχή της 24ης Ιουλίου να σηματοδοτεί αυτή την αλλαγή.

Κατά της μετατροπής είχαν ταχθεί πολιτικές αρχές στις [ΗΠΑ](#), την [Ευρωπαϊκή Ένωση](#) και τη [Ρωσία](#) καθώς και οι θρησκευτικές αρχές σε πλήθος χριστιανικών χωρών σε [Κεντρική Αμερική](#), Αγγλία, Καναδά, Αυστραλία, [Υποσαχάρια Αφρική](#), [Καραϊβική](#) και [Νότια Αμερική](#) αλλά και η [UNESCO](#). Μάλιστα, η τελευταία ανακοίνωσε ότι στην επόμενη συνεδρίασή της θα επανεξεταστεί ο χαρακτήρας του μνημείου. Την έντονη αντίθεση και ανησυχία τους για τη μετατροπή, τόσο πριν όσο και μετά την ανακοίνωσή της, εξέφρασαν ο [Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος](#) και ο [Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος](#). Αλλά κ. Ερντογάν τους αγνοήσατε επιδεικτικά όλους. Και θέλετε να γίνετε μέλος της ομάδας BRICS!

Θα πρέπει να τονισθεί εδώ ότι η Αγία έχει υποστεί πολλές κατ'αστροφές. Μάλιστα πρόσφατα ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων (ΣΕΑ) με επιστολή του προς τη γενική διευθύντρια της UNESCO Audrey Azoulay, από την οποία ζητά να παρέμβει άμεσα και δυναμικά και κάλεσμα προς τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, την οποία καλεί να κινητοποιηθεί και να αντιδράσει, τεκμηριώνει με στοιχεία την αλλοίωση και απειλή καταστροφής των μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Αγίας Σοφίας και της Μονής Χώρας, ζητώντας την προστασία και διάσωση τους. Η επιστολή επισημαίνει «Από το 2020 και ιδίως το τελευταίο διάστημα έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας φωτογραφικά τεκμήρια με δυσοίωνες προοπτικές για το μέλλον της Αγίας Σοφίας. Τα νεότερα ξύλινα θυρόφυλλα της Βασιλείου Πύλης υπέστησαν βλάβες, επιχρίσματα των τοίχων αποξέστηκαν και αφαιρέθηκαν, κρήνες και θύρες χρησιμοποιήθηκαν για τη φύλαξη υποδημάτων, μαρμάρινες πλάκες δαπέδου καταστράφηκαν. Τα μοναδικά βυζαντινά ψηφιδωτά παραμένουν σκεπασμένα και αθέατα. Η αρχαιολογική επιστήμη έχει μείνει εκτός του μνημείου».

Σοβαρές ανησυχίες εκφράζουν και Τούρκοι επιστήμονες για την ασφάλεια της Αγίας Σοφίας. Το σχετικό δημοσίευμα της εφημερίδας Milliyet αναφέρει χαρακτηριστικά ότι Τούρκοι ερευνητές ανακάλυψαν μικρές ρωγμές στην Αγιά Σοφιά. Επισημαίνουν μάλιστα ότι αν δεν γίνουν άμεσα εργασίες αποκατάστασης, οι ρωγμές ενδέχεται να επεκταθούν, με αποτέλεσμα να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του κτιρίου μακροπρόθεσμα.

Μέχρι τον Ιούλιο του 2020 συνέχισε να λειτουργεί ως μουσείο, ενώ λάμβαναν χώρα και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μάλιστα, πραγματοποιού-

νταν και εκδηλώσεις για τις οποίες θεωρήθηκε από ορισμένους ότι δεν αρμόζουν στον συγκεκριμένο χώρο, όπως επιδείξεις μόδας. Οι προσπάθειες της UNESCO για τη διάσωση των ψηφιδωτών του ναού, συνεχίζονται μέχρι και σήμερα.

Τι έχετε να πείτε για όλα αυτά κ. Ερντογάν;

Με όλη αυτή την Ιστορία, από ποιους απελευθερώσατε την Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης κ. Ερντογάν; Από τον εαυτόν σας; Την Αγία Σοφία θα απελευθερώσουν από σας, μόνο Ορθόδοξοι Λαοί. Και θα είναι είτε οι Ρώσοι ή οι Έλληνες. Βάλτε το καλά στο μυαλό σας. Και αυτό θα γίνει οπωσδήποτε ακόμη και όταν εσείς κ. Ερντογάν δεν θα είσθε στην εξουσία. Η Ιστορία είναι αμείλικτη και τιμωρεί τους αλαζόνες και υβριστές της.

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΙΗΑ εκφράζουν αποκλειστικά τους συγγραφείς –Η ιστοσελίδα του ΙΗΑ δεν λογοκρίνει, ούτε επεμβαίνει σε άρθρα – κείμενα των μελών του ΙΗΑ

[International Hellenic Association.](#)

Πηγή : <https://professors-phds.com/>